

Letter to the teachers

Dear teacher

Your pupils have just entered the primary section of the school education. This book, titled 'My English Reader, (Class-II)' has been designed keeping in view the ability level of the child at this age. It is intended to develop communicative skills of the child by enhancing the four basic skills i.e. listening, speaking, reading and writing. At this stage, our basic concern is to develop vocabulary of the students so that they are able to communicate properly. For this purpose, different sound blend words have been deliberately used in stories so that students know their usage in sentences. The child by nature loves activities. The format of the book has been designed keeping this characteristic of the child in mind. In each lesson, there are interesting activity sheets which should help the child in sharpening the language skills.

The book has been designed and illustrated in such a manner as to attract the attention of the children and create interest in them. The picture clues assist the children in comprehension and also in developing the skills of reading.

The contents of the book includes such themes as are familiar to the children such as animals, nature, fantasy and adventure.

A workbook has been developed with this book which can give more practice in language work.

I am highly grateful to all those who have helped me in the course of designing this book. I invite suggestions from various readers especially the teachers and the parents for improving this book.

Dr Nisha Peshin
Director (Academics)

Contents

TOPIC	PAGE NO.
Section 1	
1. Sheetal	2
2. Riddle Time	5
3. Puss and the Parrot	6
4. The Helpful Friends	10
5. Little Pussy	15
Section 2	
6. A Spark in the Dark	18
7. The Sailing Trip	23
8. A Mouse in the House	29
9. The Rainbow	33
10. The Magic Matchbox	35
11. Where is the Pink Whale?	42
12. The Crow's Nest	49
13. The Foamy Soap	54
14. Let's Draw	60
Section 3	
15. When I was a Baby	62
16. Hanuman	63
17. The Silver Tray	67
18. An Inch of Gold	73
19. What did Sheetal...?	78
20. The Sparrows	80
21. Wonder	85
22. Two Shops	86
23. The School in the Jungle	91
24. Whose is it???	94
25. That is Your Bag, Not Mine	97
26. The Swing	102
27. Tomorrow 'will' be a Holiday	103
28. Raghu, the Dreamer	105

DEAR TEACHER

D.A.V. Centre for Academic Excellence, a wing of the D.A.V. College Managing Committee has designed the course material for classes— LKG to VIII.

This book, titled '**English Practice Book (Class-II)**', has been designed keeping in view, the ability of the children at this age. Proper linkages have been developed with its Main Course Book titled 'My English Reader' (Class-II). This book has to be used alongwith 'My English Reader' which will give more practice in learning the language. The teacher is expected to explain the worksheets based on different grammar areas and see whether it is followed correctly by the children. Once it is confirmed, the children should be left to carry on by themselves.

The child by nature loves activities. The format of the book has been designed keeping this characteristic of the child in mind. The book carries interesting worksheets which should help the child in sharpening the language skills.

The book has been profusely illustrated so as to engage the attention of the children and create interest in it. The picture clues should help the children in comprehension and also in developing the skill of reading.

I am grateful to all my seniors, colleagues and practising teachers from different D.A.V. schools who contributed in developing this book. I invite feedback and suggestions from students, teachers and parents for improving the contents and design of this book.

Dr Nisha Peshin
Director (Academics)

CONTENTS

S.No.	Topic	Page No.
1.	Sheetal	1
2.	Riddle Time	4
3.	Puss and the Parrot	7
4.	Helpful Friends	9
5.	A Spark in the Dark	12
6.	Sailing Trip	14
7.	A Mouse in the House	17
8.	The Magic Matchbox	21
9.	Where is the Pink Whale?	25
10.	The Crow's Nest	28
11.	The Foamy Soap	31
12.	When I was a Baby...	34
13.	Hanuman	36
14.	The Silver Tray	38
15.	An Inch of Gold	40
16.	When did Sheetal...?	41
17.	The Sparrows	43
18.	Two Shops	45
19.	The School in the Jungle	48
20.	That is Your Bag, not Mine	49
21.	Tomorrow will be a Holiday	51
22.	Raghu, the Dreamer	53
23.	Picture Talk	55

प्रिय शिक्षक

यह पुस्तक डी.ए.वी. शैक्षिक उत्कृष्टता केन्द्र द्वारा कक्षा-दूसरी के लिए विकसित पाठ्य-सामग्री के आधार पर तैयार की गई है। 'भाषा-माधुरी' पुस्तकमाला के माध्यम से विद्यार्थियों के क्रमिक भाषिक विकास पर विशेष बल है। इसलिए इसमें ऐसी सामग्री प्रयुक्त की गई है कि विद्यार्थियों को भाषा अध्ययन रुचिकर लगे और वे भाषा के अध्ययन की उपयोगिता अनुभव करें।

'भाषा माधुरी' पुस्तकमाला निम्नलिखित तथ्यों को ध्यान में रखकर लिखी गई है—

- बच्चे सरलता के साथ हर बात को समझ सकें इसके लिए आस-पास के जीवन से ही पाठ्य-सामग्री विकसित की जाए।
- पाठ्य-सामग्री का क्रम विद्यार्थी की क्रमशः विकसित होती भाषिक संरचना के अनुरूप हो।
- अनावश्यक जटिलता से बचा जाए।
- मात्राओं का ज्ञान वैज्ञानिक विधि द्वारा मोहक चित्रों के माध्यम से हो।
- पुस्तकमाला की एक कड़ी पढ़ने के बाद उस की दूसरी कड़ी के प्रति जिज्ञासा उत्पन्न हो।

उपरोलिखित तथ्यों के आधार पर पुस्तक में किंवदंतियों, लोक-कथाओं, बाल-गीतों, बातचीत आदि का प्रयोग किया गया है। ज्ञान-विज्ञान से संबंधित जो सामग्री प्रयुक्त की गई है, वह बच्चों की सहज-स्वाभाविक जिज्ञासा को उभारेगी। कुछ घटनाओं के माध्यम से बच्चों को सामान्य शिष्टाचार तथा लोक-व्यवहार संबंधी प्रशिक्षण देने का प्रयास भी इसमें आपको दिखाई देगा। बच्चों का उच्चारण शुद्ध और वर्तनी ठीक हो, इसके लिए ज-ज़, ड-ड़, ढ-ढ़ जैसी सूक्ष्म ध्वनियों को भी स्पष्ट करने का पूरा प्रयास किया गया है।

इस पुस्तक में व्याकरण पाठों में रची-बसी है। उसके सिद्धांत आरोपित न होकर स्वाभाविक ढंग से पाठ्य-सामग्री का अंग बन गए हैं। इन्हें रेखांकित करके उदाहरणों के द्वारा व्याकरण के संबद्ध पक्ष को स्पष्ट कीजिए।

मुझे पूरा विश्वास है कि 'भाषा माधुरी' पुस्तकमाला की यह कड़ी रोचक एवं सार्थक पाठ्य-सामग्री विकसित करने में उल्लेखनीय भूमिका निभाएगी।

पुस्तकमाला को अधिक उपयोगी व आकर्षक बनाने के लिए आपके सुझावों का स्वागत है।

डॉ. निशा पेशिन
निदेशक (शैक्षिक)

अनुक्रम

पाठ-क्रम	विषय	पृष्ठ
1.	सीखो	1
2.	ठीक काम करें	3
3.	दादी का गाँव	6
4.	मेहनत का फल	8
5.	जन्मदिन	11
6.	दाँत का दर्द	14
7.	बाल दिवस	17
8.	प्यारे पेड़	20
9.	बादल	23
10.	दो तोते	25
11.	चतुर चीकू	28
12.	सीख	32
13.	मेला	34
14.	रोटी	36
15.	राजू का सपना	38
16.	अभ्यास	41
17.	रेल	44
18.	रोबोट	46
19.	टेलीफ़ोन की घंटी	49
20.	यह दिल्ली है	52

प्रिय शिक्षक

यह पुस्तक डी.ए.वी. शैक्षिक उत्कृष्टता केन्द्र द्वारा निर्मित कक्षा-दूसरी के लिए पाठ्यक्रम निर्देश के अनुसार बनाई गई है। वास्तव में यह पुस्तक एक ऐसा माध्यम है जिसके द्वारा बच्चों को स्वाध्ययन हेतु प्रेरित करने की भरपूर कोशिश की गई है। साथ ही यह भी प्रयास किया गया है कि यह पुस्तक उनके मानसिक विकास में सहायक सिद्ध हो।

इस पुस्तक में निम्नलिखित बातों का ध्यान रखा गया है—

1. वही अध्याय लिए गए हैं जिन्हें बच्चे अपने दैनिक जीवन में प्रायः देखते हैं। इस प्रकार बच्चे सरलता के साथ हर बात को समझ सकते हैं।
2. बच्चों को शुद्ध भाषा लिखना और बोलना सिखाने के लिए अधिकाधिक अभ्यास पर बल दिया गया है।
3. सारी पाठ्य-सामग्री क्रमानुसार रखी गई है ताकि बच्चे क्रम-वार अपने ज्ञान में वृद्धि कर सकें अर्थात् बच्चे जितना सीखते जाएँ, उसके आगे सीखने की उनमें स्वयं लालसा जागृत हो।

हमें पूरा विश्वास है कि यह पुस्तक बच्चों की हिंदी भाषा के ज्ञान में पूरी तरह से वृद्धि करेगी और ऊपर लिखित उद्देश्यों को प्राप्त कराने में सहायक सिद्ध होगी।

हम आशा करते हैं कि अध्यापक वर्ग तथा अभिभावक अपने सुझाव हम तक पहुँचाएंगे ताकि इस पुस्तक को ज़्यादा आकर्षक व शिक्षाप्रद बनाया जा सके।

डॉ. निशा पेशिन
निदेशक (शैक्षिक)

विषय सूची

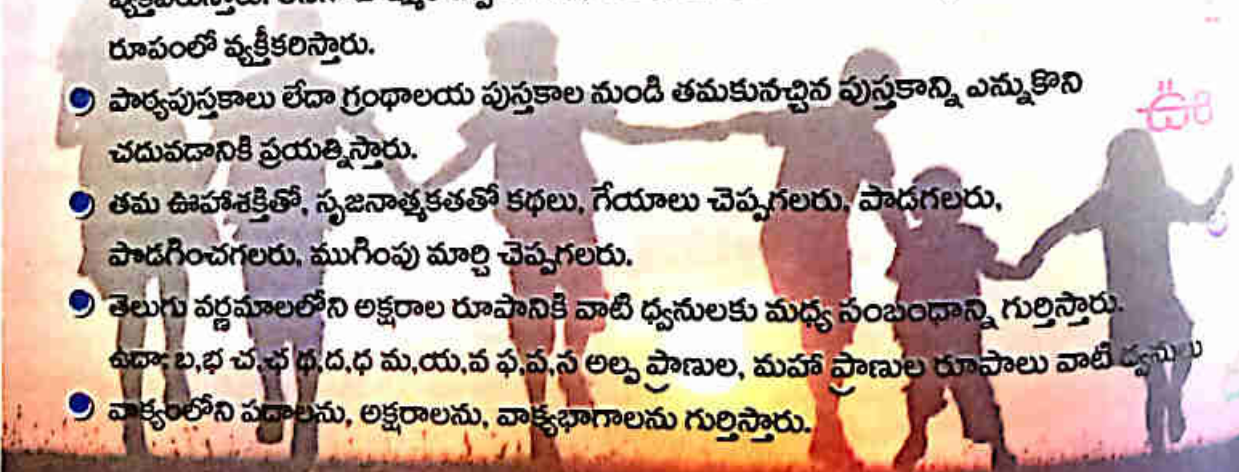
क्र.सं.	विषय	पृष्ठ संख्या
	पुनरावृत्ति	1
1.	सीखो	8
2.	ठीक काम करें	10
3.	दादी का गाँव	13
4.	मेहनत का फल	18
5.	जन्मदिन	22
6.	दाँत का दर्द	25
7.	बाल दिवस	28
8.	प्यारे पेड़	32
9.	बादल	36
10.	दो तोते	39
11.	चतुर चीकू	42
12.	सीख	45
13.	मेला	49
14.	रोटी	52
15.	राजू का सपना	56
16.	अभ्यास	59
17.	रेल	62
18.	रोबोट	65
19.	टेलीफ़ोन की घंटी	69
20.	यह दिल्ली है	72

ఆరించిన అభ్యసన ఫలితాలు

విద్యార్థులు ఇవన్నీ నేర్చుకుంటారు....

- తాము విన్న చూసిన, చదివిన కథ / కవిత మొదలగు వాటి గురించి తమ మాతృభాషలోగాని, బడి భాషలోగాని మాట్లాడుతారు, ప్రశ్నిస్తారు, కారణాలు చెప్తారు.
- తాము చదివిన, విన్న అంశాలకు తమ నిజజీవిత అనుభవాలను జోడిస్తూ తమ మాటలలో రాస్తారు.
- చదువుతున్న దానిని అర్థం చేసుకోవడానికి రకరకాల పద్ధతులు వినియోగిస్తారు. అనగా అక్షరాలకు, ధ్వనులకు మధ్య సంబంధం ఉపయోగించడం, బొమ్మలను, గ్రాఫిక్స్ ను చూసి ఊహించడం, పదాలను గుర్తించడం, పూర్వ అనుభవాల ద్వారా ఊహించడం మొదలైనవి.
- స్వయంగా గాని లేదా ఉపాధ్యాయుని సూచనల ద్వారాగాని అక్షరాలు రాసే పద్ధతిని క్రమంగా అభివృద్ధి చెందించుకుంటారు. జాగ్రత్తగా సరియైన అక్షర రూపాలు రాయడం నేర్చుకొంటారు. ఉదా: ద్విత్వ సంయుక్తాక్షరాలు
- పదాల ధ్వనులను ఆనందంగా ఆడుతూ ప్రాసపదాలను చెప్తారు. ఉదా: గొర్రే గొర్రే, బర్రే బర్రే.
- విన్న చూసిన, చదివిన మరియు తన స్వీయ అనుభవాలను తనదైనశైలిలో విభిన్నరూపంలో వ్యక్తపరుస్తారు. అనగా బొమ్మల ద్వారా గాని, పదాల రూపంలో లేదా వాక్యాల రూపంలో వ్యక్తీకరిస్తారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలు లేదా గ్రంథాలయ పుస్తకాల నుండి తమకు నచ్చిన పుస్తకాన్ని ఎన్నుకొని చదువడానికి ప్రయత్నిస్తారు.
- తమ ఊహశక్తితో, సృజనాత్మకతతో కథలు, గేయాలు చెప్పగలరు, పాదగలరు, పాదగీతగలరు, ముగింపు మార్చి చెప్పగలరు.
- తెలుగు వర్ణమాలలోని అక్షరాల రూపానికి వాటి ధ్వనులకు మధ్య సంబంధాన్ని గుర్తిస్తారు. ఉదా: బ,భ చ,చ ధ,ధ మ,య,వ ఫ,ఫ,న అల్ప ప్రాణుల, మహా ప్రాణుల రూపాలు వాటి ధ్వనులు
- వాక్యంలోని పదాలను, అక్షరాలను, వాక్యభాగాలను గుర్తిస్తారు.

పాఠ్యపుస్తక సమీక్ష మరియు అభివృద్ధి కమిటీ సభ్యులు

విశ్వవిద్యాలయ స్థాయి

- అచార్య రవ్వా శ్రీహరి, విశ్రాంత ఉపకులపతి, ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయం, కుప్పం.
- అచార్య ఎన్. గోపి, విశ్రాంత ఉపకులపతి, తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.
- అచార్య కోవెల సుప్రసన్నాచార్య, విశ్రాంత అచార్యుడు, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్ జిల్లా.
- అచార్య ఎన్. పి. రామారావు, విశ్రాంత అచార్యుడు, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.
- అచార్య బస్సు అయిలయ్య, తెలుగుశాఖ, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం, వరంగల్ జిల్లా.
- డా॥ ఎస్. రఘు, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.
- డా॥ ఎన్. రజనీ, తెలుగు విభాగాధిపతి, డా॥ బి. ఆర్. అంటేద్కర్ సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.
- డా॥ జి. బాలశ్రీనివాస మూర్తి, అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్, తెలుగుశాఖ, తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయం, నిజామాబాద్.

విద్యావేత్తలు, విషయ నిపుణులు

- డా॥ చుక్కా రామయ్య, విద్యావేత్త, హైదరాబాద్.
- డా॥ దహగాం సాంబమూర్తి, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యుడు, ఉపాధ్యాయ విద్యా కళాశాల, వరంగల్ జిల్లా.
- డా॥ నందిని నిధారెడ్డి, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, సిద్దిపేట, మెదక్ జిల్లా.
- డా॥ నలిమెల భాస్కర్, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ఎస్.ఆర్.ఆర్. డిగ్రీ కళాశాల, కరీంనగర్ జిల్లా.
- డా॥ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యుడు, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, చందూరు, నల్లగొండ జిల్లా.
- డా॥ ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి, విశ్రాంత అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్, ఆర్.బి.వి.ఆర్.ఆర్. మహిళా కళాశాల, హైదరాబాద్.
- వేణు సంకోజు, విశ్రాంత ఉపన్యాసకుడు, ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల, నల్లగొండ జిల్లా.
- దేశపతి శ్రీనివాస్, ఆఫీసర్ ఆన్ స్పెషల్ డ్యూటీ, ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయం, హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- నన్నూరు ఉపేందర్ రెడ్డి, సలహాదారు, విద్యా సంస్కరణలు, పాఠశాల విద్యాశాఖ, హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- కె. కృష్ణమోహన్ రావు, ప్రొఫెసర్, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- ఎమ్. దీపిక, ఉపన్యాసకురాలు, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- సువర్ణ వినాయక్, కో-ఆర్డినేటర్, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- కె. రాజేందర్ రెడ్డి, కో-ఆర్డినేటర్, విద్యా ప్రణాళిక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాద్, తెలంగాణ.
- తల్లావజ్జల మహేశ్ బాబు, ఉపన్యాసకుడు, జిల్లా విద్యా శిక్షణ సంస్థ, నిజామాబాద్ జిల్లా.

క్షేత్ర స్థాయి

- పల్లెళ్ల రామమోహన రావు, ఎన్.ఎ. (తెలుగు) జి.ప.ఉ.పా., వేముల, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా.
- పి. చెన్నయ్య, ఎన్.ఎ. (తెలుగు) జి.ప.ఉ.పా., జగద్గిరి నగర్, రంగారెడ్డి జిల్లా.
- బొజ్జల శరత్ బాబు, తె.వం., ప్ర.ఉ.పా., సీతాఫల్ మండి, హైదరాబాద్.
- అవుసుల భానుప్రకాష్, ఎన్.ఎ. (తెలుగు) జి.ప.ఉ.పా., లోనికలాన్, మెదక్ జిల్లా.
- కందాడై రంగరాజు, ఎన్.ఎ. తె.వం., జి.ప.ఉ.పా. రంగాపురం, రంగారెడ్డి జిల్లా.
- ఎల్. వృత్తంజయ ప్రసాద్, తె.వం., ప్ర.ఉ.పా., హిమాయత్ నగర్, సి.పి.ఎల్., అంబర్ పేట, హైదరాబాద్.
- పల్లి మాధవి, తె.వం., భారతీయ విద్యాభవన్, ఆత్మకూరి రామారావు పాఠశాల, జూబ్లీహిల్స్, హైదరాబాద్.

DEAR TEACHER

Primary Mathematics, Class-II has been designed keeping in view the ability level of the child at this age. It has been specially designed for the young mathematicians of today's fast changing world. The book intends to give the knowledge of mathematical concepts to the students and also allow them to apply that knowledge for solving mathematical problems. The book is very much in line with modern approaches of Mathematics teaching which emphasize play, activity, experimentation and practical application. It also combines the functions of a work-book along with the text-book.

While teaching, appropriate teaching aids may be used which will re-inforce the child's understanding of the concepts presented in the book. It will also provide an additional opportunity for communication between teacher and pupil which can augment the teaching-learning process. The book with its lively illustrations and activity pages aims to stimulate the imagination of the child at the very start of his or her journey into mathematics.

I am grateful to all my seniors, colleagues and practising teachers from D.A.V. schools who contributed in developing this book.

I invite feedback and suggestions from students, teachers and parents for improving the content and design of this book.

Dr Nisha Peshin
Director (Academics)

CONTENTS

S.No.	Topic	Page No.
1.	NUMBERS TILL 100 <ul style="list-style-type: none">• Missing Numbers• Place Value• Number Names• Before, After, Between• $>$, $<$ and $=$• Ascending/Descending order• Ordinal Numbers• Concept of Hundred	1-8
2.	NUMBERS UPTO 999 <ul style="list-style-type: none">• Introduction• Numbers 100 to 900 (HTO)• Number Names• Missing Numbers• Before, After, Between• $>$, $<$ and $=$• Ascending/Descending Order• Brain Teasers	9-26
3.	ADDITION <ul style="list-style-type: none">• Changing ones into tens• Changing tens into hundreds• More on Addition• Word Problems	27-38
4.	SUBTRACTION <ul style="list-style-type: none">• Changing tens into ones• Word Problems• Subtract 3-digit numbers : Changing tens & hundreds• Word Problems• Brain Teasers (Addition and Subtraction)	39-53
5.	MONEY <ul style="list-style-type: none">• Coins and Currency Notes• Adding rupees• Exchanging 100 rupee note• Addition/Subtraction of rupees & paise• Word Problems• Brain Teasers	54-64
6.	SHAPES <ul style="list-style-type: none">• Shapes• Faces/Edges/Vertex• Brain Teasers	65-70

7. ODDS AND EVENS	71-74
<ul style="list-style-type: none">• Odds & Evens• Brain Teasers	
8. MULTIPLICATION	75-106
<ul style="list-style-type: none">• Repeated addition• Multiplication on Number line• Multiplication Tables (2-10)• Multiplication by Zero• Word Problems• Multiplication : 2-digit by 1-digit• Brain Teasers	
9. TIME	107-117
<ul style="list-style-type: none">• What is the time?• Hours in a day• Days of the week• Months in a year• Brain Teasers	
10. WEIGHTS	118-125
<ul style="list-style-type: none">• Non-standard units of weight• Introducing kilogram & gram• Adding & subtracting weights• Word Problems	
11. CAPACITY	126-132
<ul style="list-style-type: none">• Non-standard units of capacity• Introducing litre & millilitre• Adding & subtracting capacities• Word Problems	
12. LENGTH	133-142
<ul style="list-style-type: none">• Non-standard units of length• Introducing metre & centimetre• Draw lines in 'cm' using ruler• Adding & subtracting lengths• Word Problems• Brain Teasers (Weight, Capacity, Length)	
13. FRACTIONS	143-152
<ul style="list-style-type: none">• Equal & Unequal parts• Cutting into half & quarters• Brain Teasers	

LETTER TO THE TEACHERS

Dear Teacher,

'My Living World' is a text-cum-work book designed to meet the specific needs of the children studying in the 2nd standard. The child at this stage observes and interacts with the environment in its totality and as such integrated approach has been followed while preparing this book so as to provide the child an opportunity to –

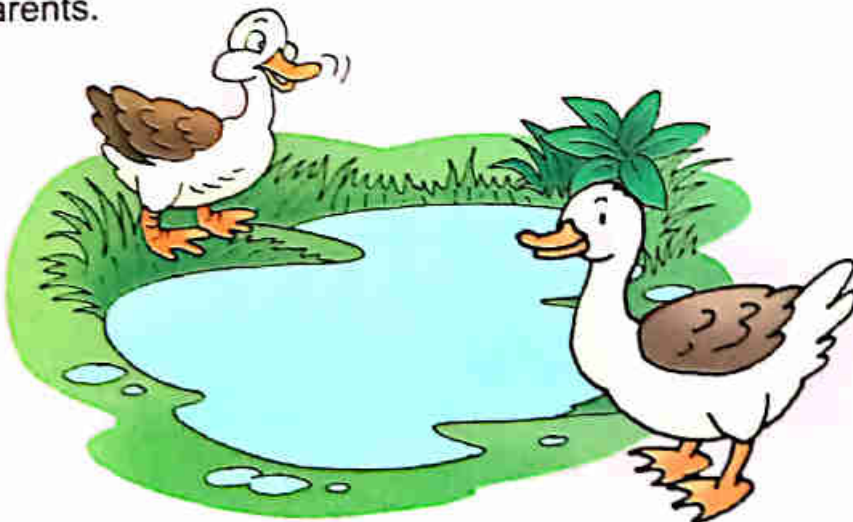
1. stimulate his/her power of observation,
2. enhance his/her ability to think,
3. help him/her to solve problems throughout various situations based on simple scientific concepts, and
4. to reinforce various facts the fun way.

The aim of this book is to encourage the child for self-study and introduce him/her to such activities which can help in his/her intellectual development. The book is divided into various units and each unit is dealing with different aspects of the environment in which the child lives and grows. The contents of the book have been so chosen as to provide the child a full opportunity to know his/her close environment. The language used has been appropriately controlled in order to make it easily comprehensible for the child of this age group. The book has been suitably illustrated making it more interesting for them.

I am sure, that children and teachers will find this book quite interesting useful and interactive in nature.

I would welcome suggestions for its improvement from my fellow teachers and the parents.

Dr Nisha Peshin
Director (Academics)

CONTENTS

S. No.	Page No.
1. More about me	1
2. More on personal cleanliness and good habits	15
3. Our food	22
4. Our clothes	30
5. A house to live in	36
6. Neighbourhood	44
7. Plants around us	54
8. Animal world	62
9. Living things / Non-living things	73
10. Water	79
11. Weather and seasons	84
12. Means of transport	89
13. Traffic rules	95
14. Important days	99
15. Great men of Arya Samaj	103

CONTENT

S.NO.	CHAPTER NAME	PAGE NO.
1.	WHAT IS A COMPUTER _____	1-15
2.	USING MOUSE _____	16-20
3.	MORE ABOUT KEYBOARD _____	21-28
4.	PIVOT STICKFIGURE _____	29-36
5.	PIVOT STICKFIGURE TOOLS _____	37-45
6.	MORE ABOUT PIVOT STICKFIGURE _____	46-56
7.	WORKING WITH COMPUTER _____	57-69
8.	PROJECT - 1 _____	70-78
9.	PROJECT - 2 _____	79-82
10.	ACADEMIC PROJECT _____	83-84